

2. Sociální vývoj

V kraji 539,7 tisíc obyvatel ve věku 15 a více let...

Populaci osob starších 15 let tvoří osoby ekonomicky aktivní a ekonomicky neaktivní. Všichni, kteří se účastní trhu práce, vytváří pracovní sílu. Skutečně využitý potenciál je potom počet zaměstnaných v národním hospodářství.

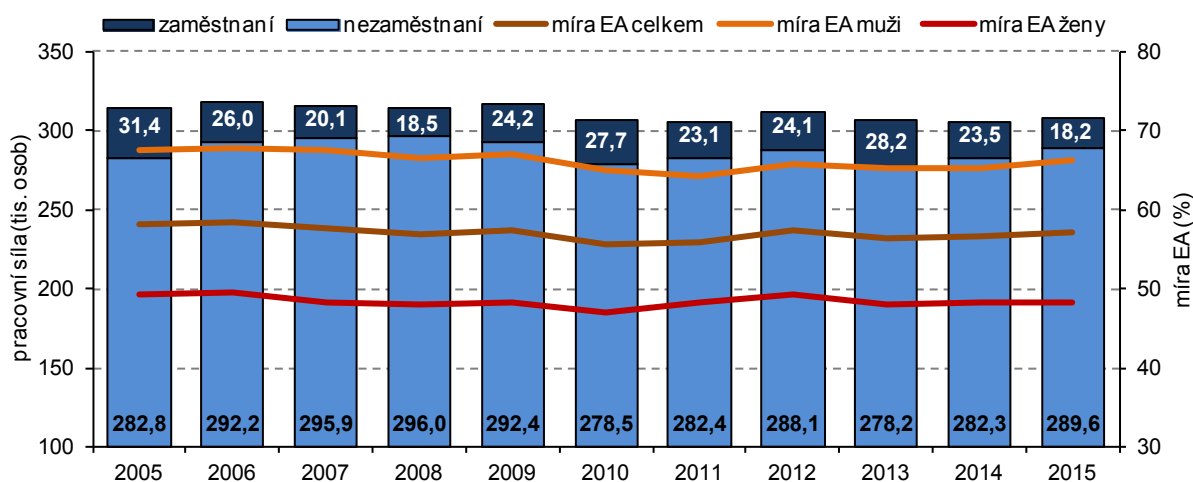
Údaje o pracovní síle, míře ekonomické aktivity, míře zaměstnanosti či nezaměstnanosti jsou získávány z Výběrového šetření pracovních sil (VŠPS). Při posuzování výsledků je třeba brát v úvahu, že se jedná o výběrové šetření, výsledné údaje jsou reprezentativní statistické odhady zatížené určitou statistickou chybou, především na úrovni regionů.

Podle výsledků Výběrového šetření pracovních sil žilo v roce 2015 v Olomouckém kraji 539,7 tis. obyvatel ve věku 15 a více let. Meziročně jejich počet poklesl o 0,3 %. Z dlouhodobého pohledu se počet obyvatel v uvedené věkové kategorii zvyšoval až do roku 2008, od roku 2009 můžeme pozorovat každoroční snížení.

Ekonomicky aktivní tvořili 57,0 % z celkového počtu osob starších 15 let...

Strukturu obyvatelstva podle ekonomické aktivity ovlivňují v posledních letech probíhající demografické a ekonomické procesy. V roce 2015 ekonomicky aktivní (pracovní sílu) představovalo 307,8 tis. osob (57,0 % z celkového počtu osob starších 15 let), ekonomicky neaktivní zahrnující důchodce, žáky a studenty, osoby pečující o rodinu 231,9 tis. osob (43,0 %). Z pohledu pohlaví ve struktuře pracovní síly převažovali z 56,4 % muži. Mezi zaměstnané patřilo 289,6 tis. osob, mezi nezaměstnané 18,2 tis. osob.

Graf: Struktura pracovní síly a míra ekonomické aktivity v Olomouckém kraji (VŠPS)

Míra ekonomické aktivity mužů je vyšší...

Míra ekonomické aktivity se v Olomouckém kraji od roku 2000 pohybuje pod 60% hranicí a v roce 2015 dosáhla hodnoty 57,0 %. V rámci mezikrajského srovnání to byla nejnižší hodnota, která se o 2,4 procentní body pohybovala pod celorepublikovým průměrem (59,4 %). Míra ekonomické aktivity žen je z objektivních důvodů podstatně nižší a činila 48,3 % (nejnižší hodnota mezi kraji ČR). V případě mužů dosáhla hodnoty 66,3 % (čtvrtá nejnižší mezikrajská hodnota).

Klesá podíl zaměstnaných osob se základním vzděláním...

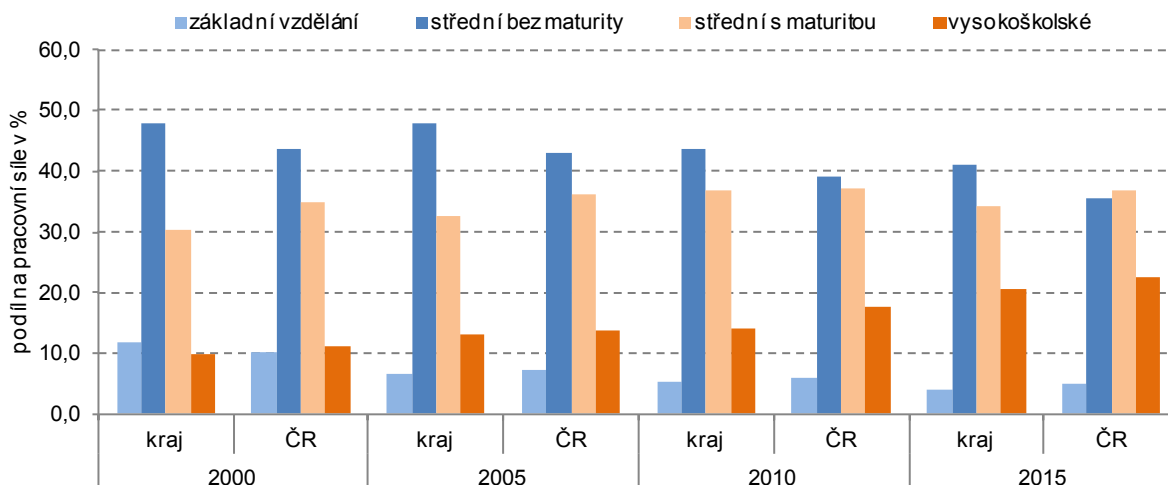
Výsledky VŠPS v delším časovém horizontu odrážejí změny ve vzdělanostní struktuře pracovní síly. Pozitivním jevem je postupný pokles podílu zaměstnaných osob se základním vzděláním a středním vzděláním bez maturity a růst podílu zaměstnaných osob s vysokoškolským vzděláním. Jestliže v roce 1995 tvořil mezi zaměstnanými podíl osob se základním vzděláním 13,3 %, v roce 2005 to bylo 4,9 % a o dalších deset let později, v roce 2015, již jen 3,1 %. V roce 1995 podíl zaměstnaných s vysokoškolským vzděláním tvořil 7,8 %, v roce 2005 se zvýšil na 14,1 % a v roce 2015 byl již 21,5 %. Za změnami ve vzdělanostní struktuře stojí skutečnost, že starší ročníky s nižším vzděláním odcházejí mezi ekonomicky neaktivní, mladší ročníky se zase v průběhu let snažily získat co nejvyšší vzdělání.

Specifická míra nezaměstnanosti podle vzdělání klesá s rostoucím stupněm vzdělání...

Roční průměrná obecná míra nezaměstnanosti v roce 2015 v Olomouckém kraji činila 5,9 % (v předchozím roce byla 7,7 %). Největší skupinu nezaměstnaných podle výsledků VŠPS tvořily osoby se středním vzděláním bez maturity (8,3 tis. osob) a naopak nejmenší skupinu tvořily osoby s vysokoškolským vzděláním (1,4 tis. osob). Obecně platí, že specifická míra nezaměstnanosti podle vzdělání klesá s rostoucím stupněm vzdělání. V roce 2015 dosáhla specifická míra nezaměstnanosti osob se základním vzděláním 30,5 %, u osob se středním vzděláním bez maturity činila 6,6 %, u osob se středním vzděláním s maturitou 4,4 % a u vysokoškoláků 2,3 %.

Graf: Pracovní síla (zaměstnaní a nezaměstnaní) podle vzdělání v Olomouckém kraji a ČR

Počty zaměstnaných do 29 let dlouhodobě klesají...

Nejpočetnější věkovou skupinu mezi zaměstnanými i nezaměstnanými tvoří osoby ve věku 30 až 44 let. V průběhu 20 let jsou patrné změny u zaměstnaných ve věkové kategorii 15 až 29 let, ve které počet osob z dlouhodobého pohledu klesá (v roce 1995 bylo z celkového počtu zaměstnaných 27,5 % ve věku 15 až 29 let, v roce 2015 byl podíl roven 16,4 %). Ve věkové skupině 45 až 59 let je zřejmý mírný nárůst u zaměstnaných.

Specifická míra nezaměstnanosti podle věku se v jednotlivých věkových skupinách liší. Jestliže v roce 2015 činila obecná míra nezaměstnanosti 5,9 %, specifická míra nezaměstnanosti se ve věkové skupině 15 až 29 let vyšplhala na 9,3 %, naproti tomu ve věkové skupině 45 až 59 let byla pouze 4,8 %.

Také ve struktuře zaměstnaných podle sektorů dochází k postupným změnám. Srovnáme-li rok 2015 s rokem 1995, podíl zaměstnaných se v primárním sektoru snížil z 9,8 % na 4,3 %, naopak v terciárním sektoru se podíl zvýšil ze 44,9 % na 53,5 %.

Ve struktuře zaměstnaných trvale převažují zaměstnanci...

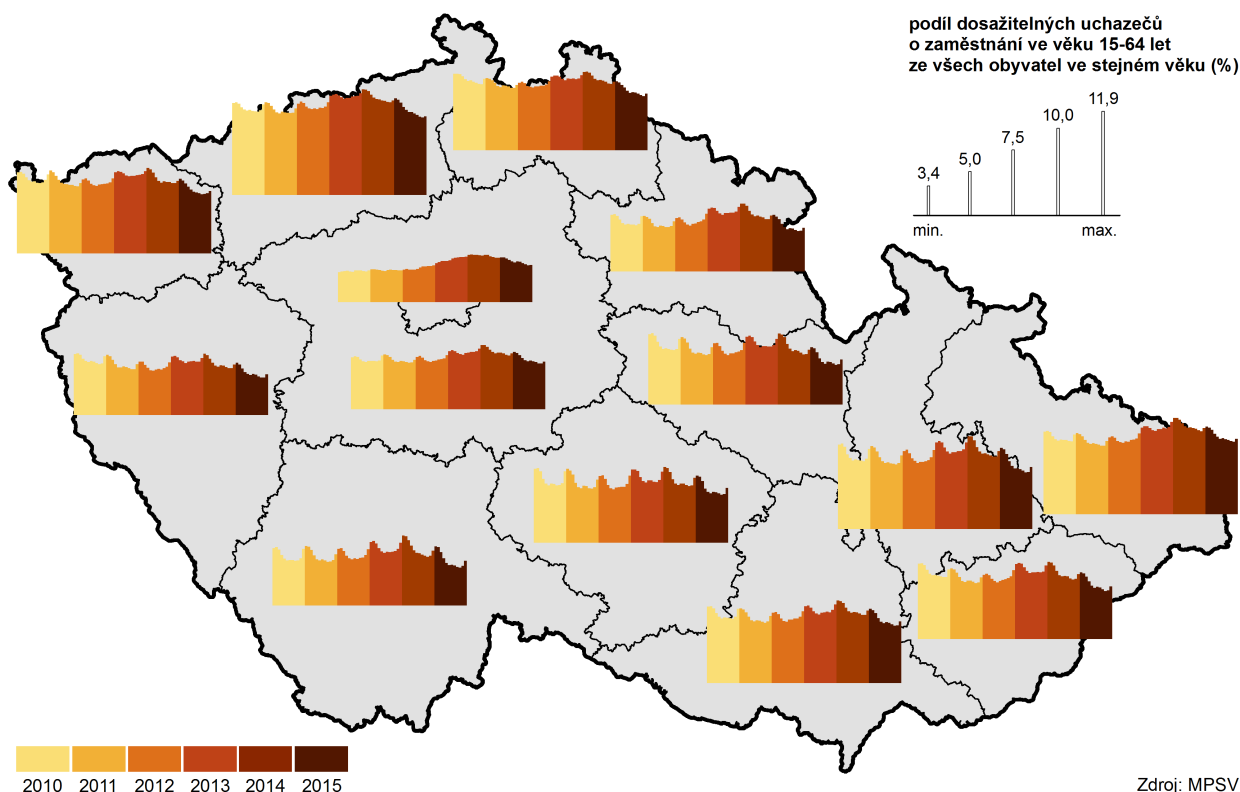
Z hlediska postavení v zaměstnání mezi zaměstnanými dlouhodobě převažují zaměstnanci (v roce 2015 tvořili 85,6 % zaměstnaných). Celkem 13,1 % ze zaměstnaných byli podnikatelé (3,2 % zaměstnavatelé a 9,9 % pracující na vlastní účet).

Meziročně klesl počet uchazečů o zaměstnání...

Podle údajů MPSV bylo k 31. 12. 2015 na úřadech práce Olomouckého kraje registrováno 31 058 uchazečů o zaměstnání. Ve srovnání s koncem roku 2014 se jejich počet snížil o necelých 8 tisíc osob (o pětinu). Porovnáme-li však stav s koncem roku 2008, v jehož průběhu vývoj začala ovlivňovat hospodářská krize, došlo k navýšení počtu nezaměstnaných o 7 588 osob (o 32,3 %).

Mezi uchazeči převažovali z 51,6 % muži, osoby se zdravotním postižením tvořily 12,3 % a absolventi a mladiství představovali 4,9 %. Do skupiny dosažitelných ve věku 15–64 let (tzn. těch, kteří splňují podmínku bezprostředního nastoupení do zaměstnání při nabídce vhodného pracovního místa) patřilo 29 478 uchazečů (94,9 % z celku).

Nezaměstnanost v krajích v letech 2010 až 2015 (stav ke konci jednotlivých měsíců)

Podporu v nezaměstnanosti pobíralo 7 650 uchazečů (24,6 %). Nejnižší částku do 1 500 Kč pobíralo pouze 22 uchazečů (0,3 % z celkového počtu osob pobírajících podporu v nezaměstnanosti), nejvyšší ve výši 11 501 a více korun pak 383 uchazečů (5,1 %). Nejvíce uchazečů pobíralo částku v rozmezí 2 501 až 3 500 Kč (1 811 uchazečů, tj. 23,7 %). Průměrná výše měsíční dávky v nezaměstnanosti činila 5 916 korun a byla o 335 korun nižší než celorepublikový průměr (6 251 Kč).

Nejvíce uchazečů o práci uvádí střední vzdělání bez maturity...

Podle vzdělání tvořily nejpočetnější skupinu nezaměstnaných osoby se středním vzděláním bez maturity (43,7 % z celkového počtu uchazečů). Druhou problematickou skupinou na trhu práce byly osoby se základním vzděláním a bez vzdělání (26,9 %). Ve struktuře podle věku převažují osoby ve věku 35 až 44 let (24,0 %). Pozitivním jevem je klesající podíl nezaměstnaných v nižší věkové skupině do 24 let. Zvyšuje se však podíl nezaměstnaných v nejvyšší věkové skupině 55 a více let. Průměrný věk nezaměstnaného se vyšplhal na 41,9 let a byl o téměř dva roky vyšší než před pěti lety.

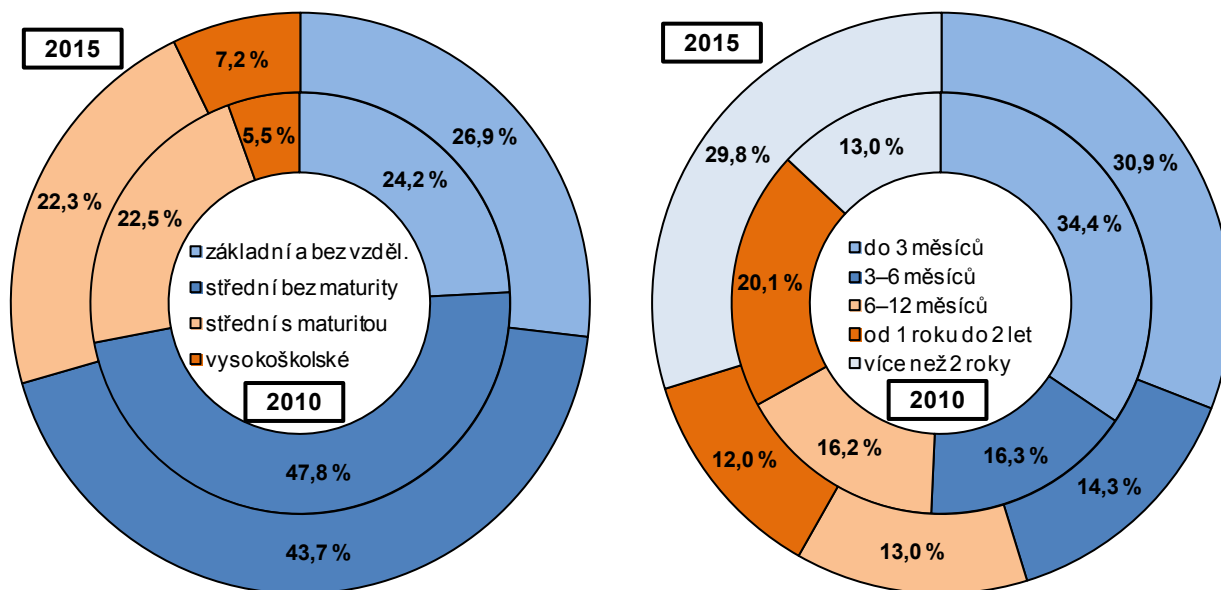
Trvalý problém je dlouhodobá nezaměstnanost. Ke konci roku 2015 bylo v kraji evidováno 12 984 uchazečů o zaměstnání po dobu delší než 1 rok. Jejich podíl na všech uchazečích dosáhl 41,8 % (meziroční pokles o 3,4 p. b.). Podíl dlouhodobě nezaměstnaných na osobách v produktivním věku (15–64 let) činil na konci roku 2015 v kraji 3,1 % a ve srovnání s předchozím rokem klesl o 1,1 procentní bod. Tento meziroční pokles byl mezi kraji nejvyšší. Mezi dlouhodobě nezaměstnanými převažovaly ženy (53,2 %).

V kraji pátá nejvyšší nezaměstnanost v ČR...

Podíl nezaměstnaných osob (vyjadřující podíl dosažitelných nezaměstnaných ve věku 15–64 let na všech obyvatelích ve stejném věku) dosáhl v Olomouckém kraji k 31. 12. 2015 hodnoty 7,01 %, což bylo o 0,77 procentních bodů více než činil republikový průměr. V porovnání s ostatními kraji ČR vykázal náš kraj pátou nejvyšší nezaměstnanost. Nejnižší podíl nezaměstnaných mělo Hlavní město Praha (4,20 %), nejvyšší hodnota byla zaznamenána v Ústeckém kraji (8,91 %).

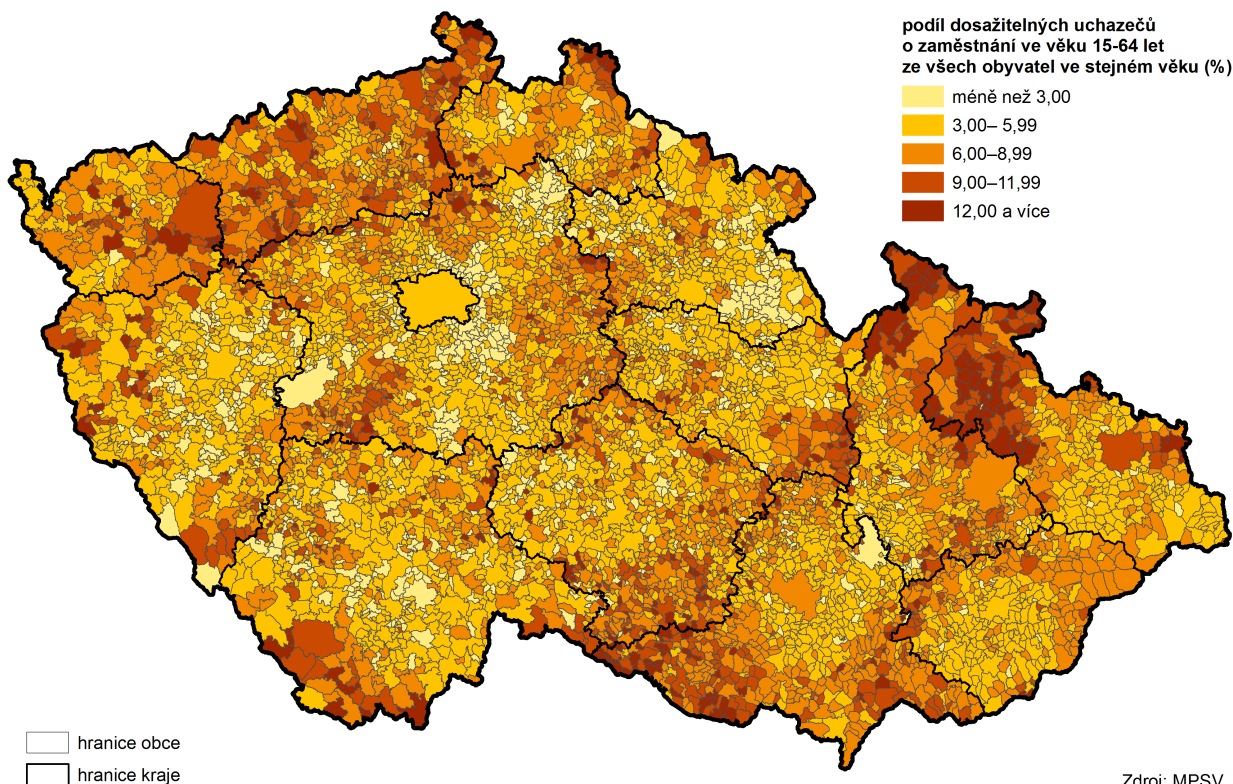
Graf: Uchazeči o zaměstnání podle vzdělání a délky trvání nezaměstnanosti v Olomouckém kraji

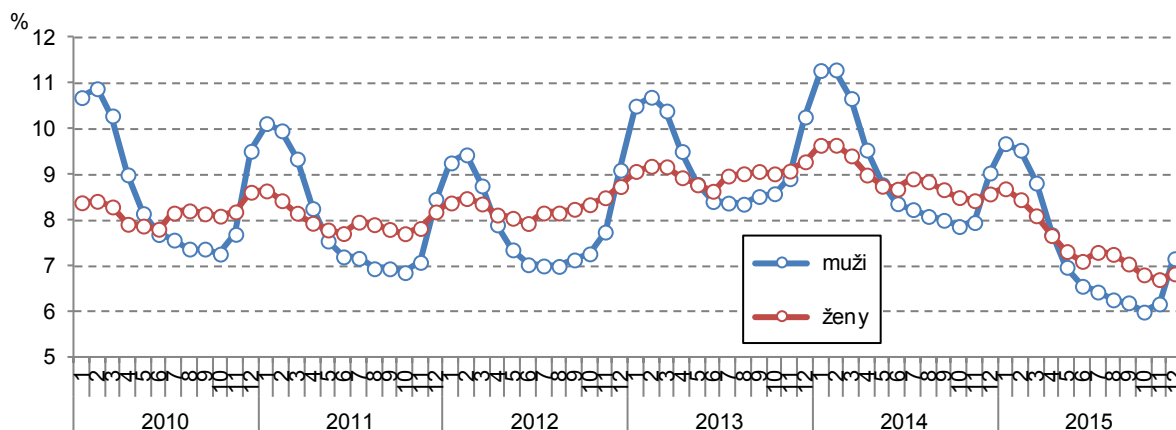
Nejnižší nezaměstnanost je na Prostějovsku...

Mezi okresy Olomouckého kraje vykázal ke konci roku 2015 nejnižší nezaměstnanost okres Prostějov (4,88 %), následoval okres Šumperk (6,90 %), okres Olomouc (6,96 %) a okres Přerov (8,17 %). Nejvyšší meziokresní hodnota byla zjištěna v okrese Jeseník (9,47 %).

Nezaměstnanost v obcích k 31. 12. 2015

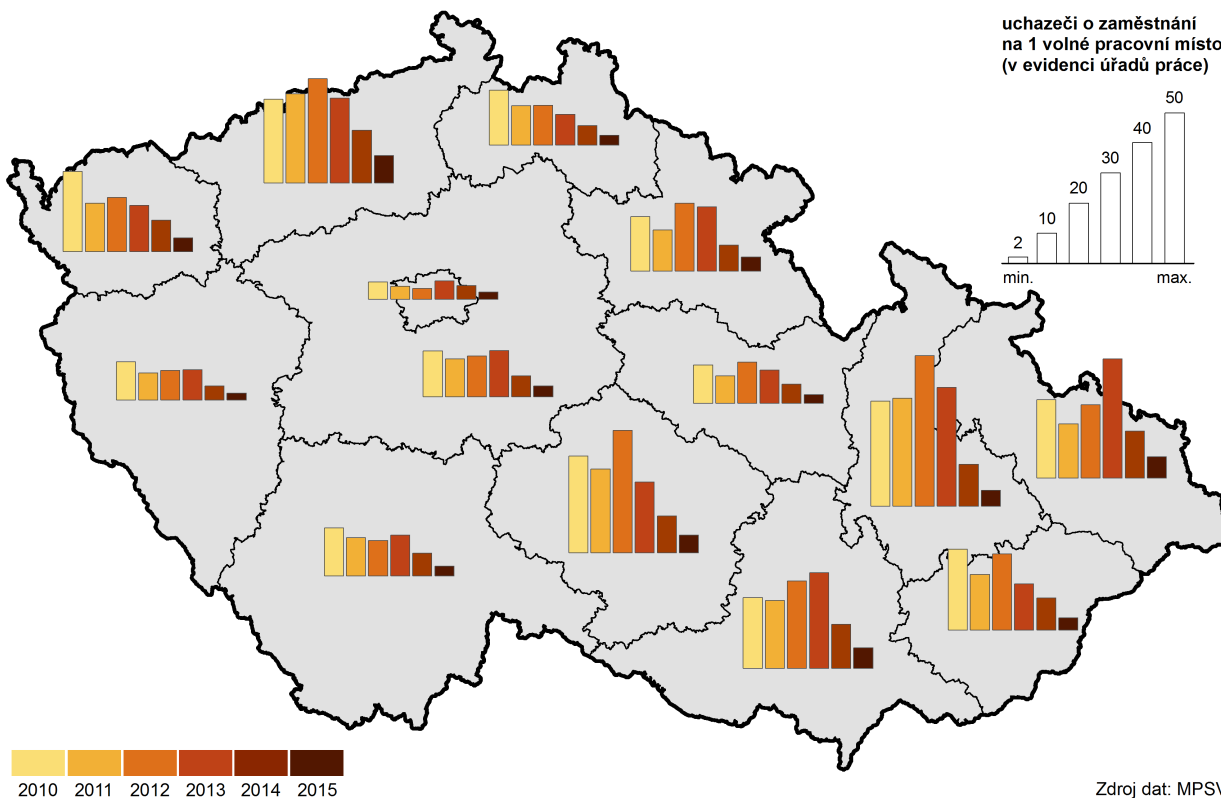
Graf: Podíl nezaměstnaných v Olomouckém kraji podle měsíců (MPSV)

Více než dvojnásobný nárůst počtu volných pracovních míst...

Úřady práce v kraji nabízely na konci roku 2015 celkem 5 912 volných pracovních pozic (jednalo se o výrazný více než dvojnásobný meziroční nárůst). Z celkového součtu bylo 1 520 míst určeno pro absolventy a mladistvé a 399 míst pro osoby se zdravotním postižením.

Uchazeči o zaměstnání na 1 volné pracovní místo v krajích v letech 2010 až 2015 (stav k 31. 12.)

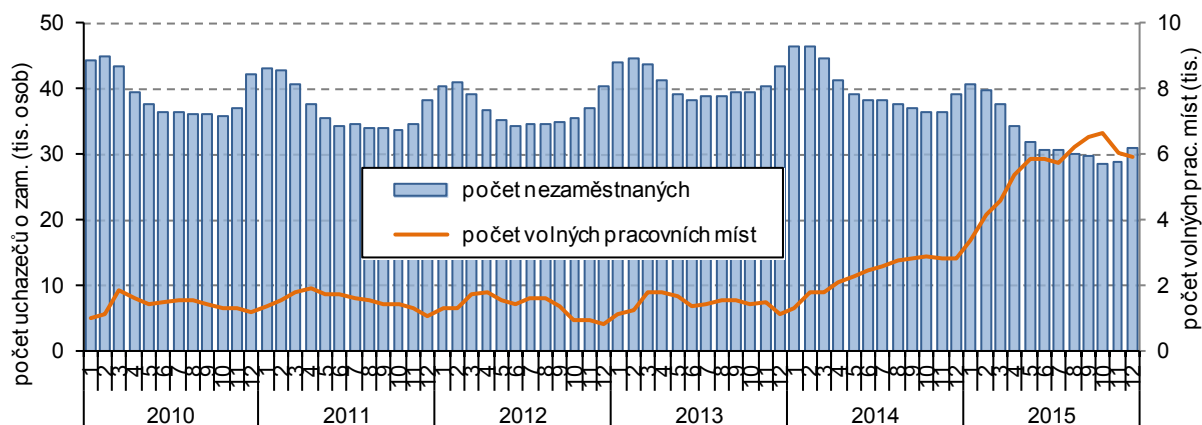
Na 1 volné pracovní místo 5 dosažitelných uchazečů...

Díky protichůdnnému trendu dvou základních charakteristik, tj. úbytku dosažitelných uchazečů a skokovému zvýšení počtu volných pracovních míst, došlo k meziročnímu snížení počtu dosažitelných uchazečů na jedno volné pracovní místo z 13,3 na 5,0. Tato hodnota je nejnižší od roku 2008 a ukazuje zlepšení kondice pracovního trhu.

Meziroční zlepšení nastalo ve všech okresech Olomouckého kraje. V okrese Jeseník bylo nově evidováno 11,2 dosažitelných uchazečů na VPM, v okrese Šumperk 5,3, v okrese Olomouc 5,2, v okrese Přerov 4,8 a v okrese Prostějov 3,2. Celorepublikový průměr činil 4,3 dosažitelných uchazečů na jedno volné pracovní místo.

Graf: Nezaměstnanost v Olomouckém kraji podle měsíců (MPSV)

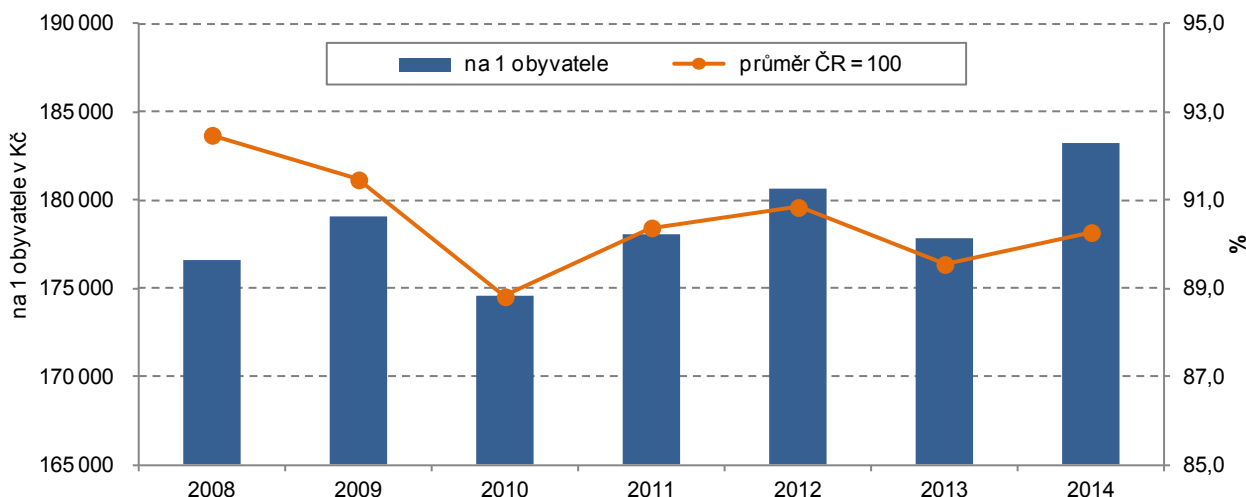

Čistý disponibilní důchod domácností (ČDDD) vyjadřuje úroveň materiálního bohatství domácností trvale bydlících v jednotlivých regionech a udává se v běžných cenách. Jeho hodnota dlouhodobě roste, ale v souvislosti s ekonomickým poklesem a růstem nezaměstnanosti se jeho růst v roce 2009 zpomalil. V letech 2010–2015 zaznamenal Olomoucký kraj dvakrát meziroční pokles ČDDD přepočteného na 1 obyvatele. V roce 2010 došlo k poklesu o 2,5 % a v roce 2013 o 1,5 %. V následujícím roce ČDDD na 1 obyvatele v Olomouckém kraji opět vzrostl a jeho meziroční nárůst o 3,0 % byl mezi kraji ČR čtvrtý nejvyšší.

Třetí nejnižší ČDDD na 1 obyvatele...

I přes vysoký meziroční růst měl Olomoucký kraj v roce 2014 třetí nejnižší čistý disponibilní důchod domácností v přepočtu na 1 obyvatele hned za kraji Ústeckým a Karlovarským. Jeho hodnota dosáhla výše 183,2 tis. Kč a byla výrazně pod průměrem celé ČR (dosáhla 90,3 % republikového průměru). Mezi kraji mají nadprůměrný ČDDD na 1 obyvatele tradičně Hlavní město Praha (o 30,2 % vyšší než průměr ČR) a Středočeský kraj (o 6,8 %). Celorepublikový průměr mírně překročily i kraje Plzeňský a Jihomoravský.

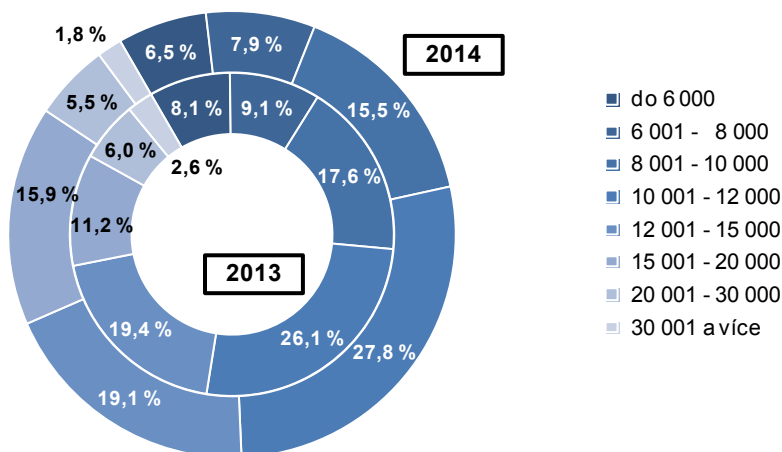
Graf: Čistý disponibilní důchod domácností v Olomouckém kraji

V roce 2015 se uskutečnil již jedenáctý ročník výběrového šetření Životní podmínky domácností. Toto šetření je zaměřeno na sociální a ekonomické podmínky českých domácností. Základním ukazatelem příjmové situace domácností je čistý disponibilní příjem domácností. Veškeré příjmy domácnosti, tj. příjmy ze zaměstnání, z podnikání či jiné samostatně výdělečné činnosti, příjmy z druhého zaměstnání a vedlejších činností, dále příjmy ze sociálního pojištění a sociální dávky, příjmy z pronájmu a z finančních aktiv, v neposlední řadě také přijaté a vyplacené výživné a finanční podpora mimo domácnost, jsou pro srovnání přepočteny na každou osobu domácnosti.

Z výsledků šetření v Olomouckém kraji dosáhl průměrný čistý příjem domácností v roce 2014 hodnoty 147,1 tis. Kč na osobu. Oproti předchozímu roku se zvýšil o 4,3 %. Toto zvýšení bylo vyšší než růst průměrné hodnoty za celou republiku (růst o 2,8 % na hodnotu 157,6 tis. Kč). Průměrný čistý měsíční příjem domácností v kraji meziročně vzrostl o více než 500 Kč na 12 258 Kč na osobu.

Graf: Podíl domácností podle čistého měsíčního příjmu na osobu v Olomouckém kraji

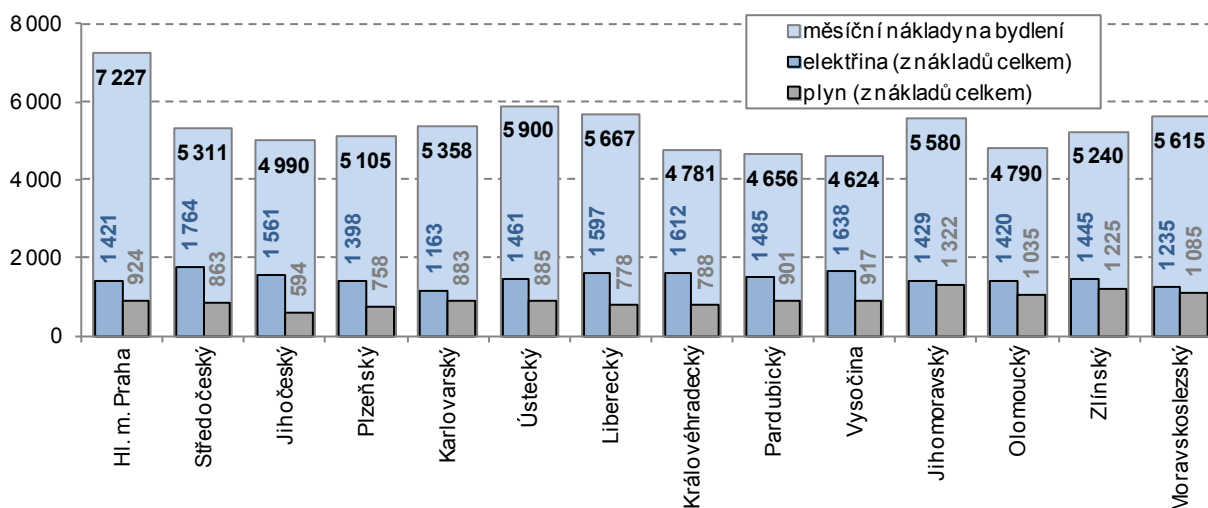

Snížil se podíl domácností s nejnižšími příjmy...

Zlepšení finanční situace domácností se ukázalo ve složení domácností podle měsíčního příjmu na jednu osobu. Snížil se podíl domácností s nejnižšími příjmy a zvýšil se podíl domácností s vyššími příjmy. Podle výsledků šetření sice došlo v kraji ke zlepšení finanční situace, ale i přesto jsou celorepublikové hodnoty daleko příznivější.

Zvýšení příjmů domácností se projevilo i v subjektivním hodnocení jak domácnost vycházela se svým příjmem. Poklesl podíl domácností, které se svými příjmy vycházely s velkými obtížemi nebo s obtížemi a vzrostl podíl domácností, které s příjmy vycházely docela snadno. Většina domácností uvedla, že s příjmem vycházela s menšími obtížemi anebo docela snadno.

Graf: Celkové měsíční náklady na bydlení domácnosti podle krajů v roce 2014 (v Kč)

Zhruba 41 % domácností si nemůže dovolit týdenní dovolenou mimo domov...

V Olomouckém kraji byl zjištěn i nižší podíl domácností, které si z finančních důvodů nemohly dovolit některé věci, služby či požitky. Zhruba 41 % domácností si nemohlo dovolit týdenní dovolenou mimo domov nebo zaplatit neočekávaný výdaj ve výši 9 700 korun.

Domácnosti byly také dotazovány na problémy ohledně bydlení. Celkem 13,5 % domácností trápí hluk z domu či ulice a podobně 13,2 % domácností vadí

znečištěné okolní prostředí. Vandalství a kriminalita v okolí byly problémem pro 7,3 % domácností v kraji, což bylo výrazně méně než údaj za republiku (12,3 % domácností v ČR).

Z celkového počtu domácností v kraji splácelo 12,4 % půjčku (kromě bytových) a pro polovinu z nich splácení představovalo velkou zátěž a problém s úhradou v posledních 12 měsících mělo 1,7 % domácností. Hypotéky a jiné půjčky na byt splácelo 15,9 % domácností v kraji.

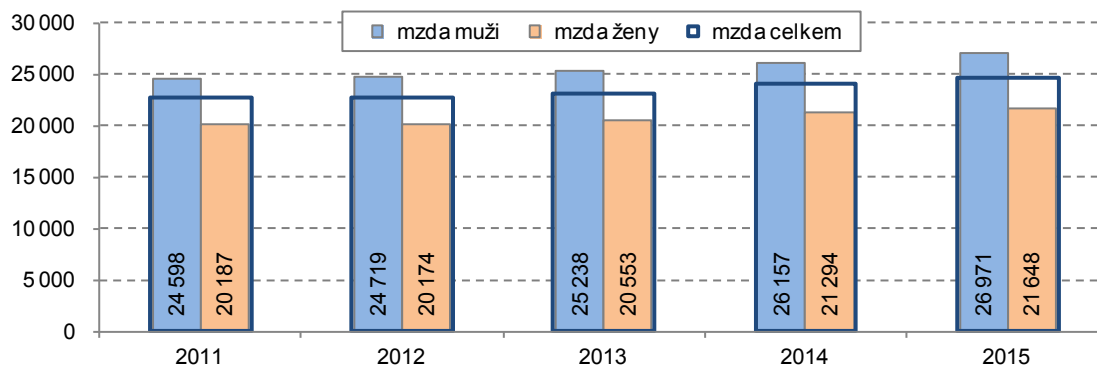
Na bydlení vydají domácnosti v průměru 15,8 % z čistých peněžních příjmů...

Pro čtvrtinu domácností (26,4 %) tvořily náklady na bydlení velkou zátěž, a to i přes jejich meziroční pokles. V průměru vydaly domácnosti v kraji na bydlení 15,8 % z čistých peněžních příjmů domácností. V předchozím roce to bylo 16,9 %. V peněžním vyjádření činila částka na bydlení měsíčně 4 790 Kč a byla o 144 Kč nižší než v předchozím roce. Pokles zaznamenaly zejména položky nájemné a elektřina.

Třetí nejnižší mzda mezi kraji...

Průměrná mzda¹ v Olomouckém kraji v roce 2015 dosáhla podle výsledků výběrového šetření částky 24 584 Kč a ve srovnání s ostatními kraji byla třetí nejnižší. Nižší mzdu pobírali pouze v kraji Zlínském (24 554 Kč) a v kraji Karlovarském (24 119 Kč). Od roku 2011 došlo v šetření mezd k metodické změně. Na rozdíl od předchozích let šetření zahrnuje i data za podniky s 1 až 9 zaměstnanci, fyzické osoby a neziskové instituce. Výsledky od roku 2011 nejsou plně srovnatelné s předchozími lety.

Graf: Vývoj průměrné měsíční mzdy v Olomouckém kraji podle pohlaví

Medián hrubé mzdy dosáhl 92,4 % průměru ČR...

K věrohodnějšímu posouzení mzdové úrovně slouží medián neboli střední hodnota. Medián hrubé měsíční mzdy zaměstnanců v kraji činil v roce 2015 celkem 21 918 Kč. V případě mužů dosáhl mzdový medián hladiny 23 789 Kč, v případě žen 19 640 Kč. Zatímco muži v Olomouckém kraji měli nejnižší mzdový medián než muži v ostatních krajích ČR, medián mezd žen v Olomouckém kraji převyšoval medián mezd v krajích Vysočina a Zlínském.

Placený čas představoval 174,4 hod. za měsíc a v případě mužů (175,6) byl o 2,7 hodiny vyšší než v případě žen (172,9).

Nejnižší mzdy pobírají ve službách a prodeji...

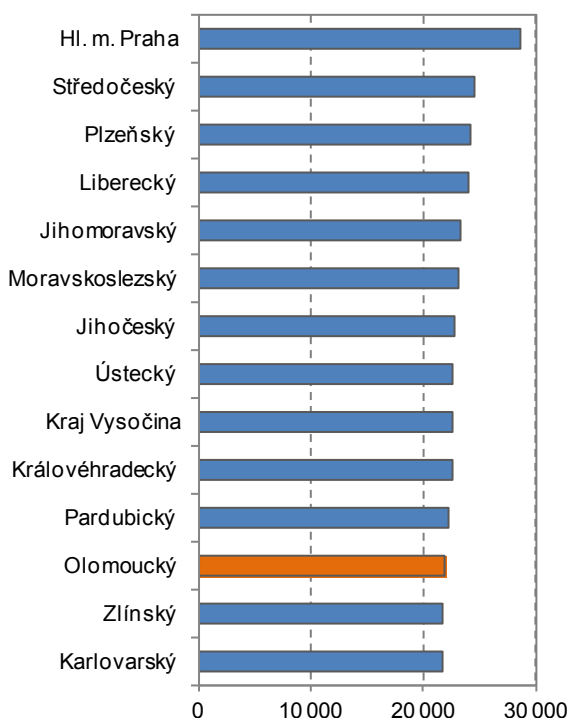
Důležitým výsledkem šetření mezd jsou jejich výstupy podle zaměstnání. K tomu je používána klasifikace zaměstnání ČSÚ (CZ-ISCO), vypracovaná na podkladě mezinárodního standardu. Podle klasifikace CZ-ISCO dosahoval krajský mzdový průměr u řídicích pracovníků 49 758 Kč, u specialistů 34 463 Kč a u technických a odborných pracovníků 26 220 Kč. Úředníci pobírali v průměru 21 203 Kč, pracovníci ve službách a prodeji 17 182 Kč, řemeslníci a opraváři 21 838 Kč, obsluha strojů a zařízení, montéři 21 548 Kč a pomocní a nequalifikovaní pracovníci 15 072 Kč. Průměrné mzdy v kraji byly ve všech kategoriích nižší než odpovídající hodnoty republikového průměru.

Rozdíl mezi průměrnou hrubou mzdou a mediánem mezd dosáhl v Olomouckém kraji v roce 2015 částky 2 666 korun. Nejvyšší rozdíl byl zjištěn v Hlavním

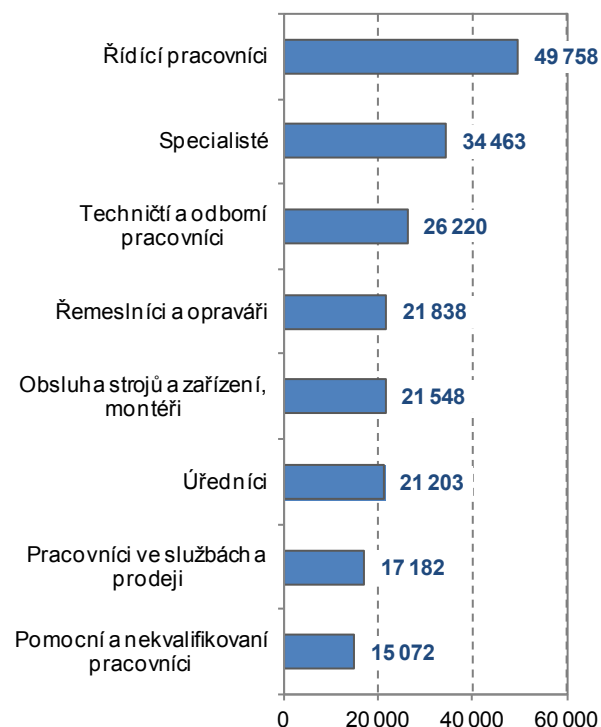
¹ Údaje o průměrných mzdách jsou výsledkem výběrového šetření mezd Ministerstva práce a sociálních věcí (šetření o průměrném výděлку) a Ministerstva financí ČR (šetření o platu). Toto výběrové šetření se odlišuje od ostatních mzdových zjišťování, neboť jsou přímo sledovány mzdy jednotlivých zaměstnanců a nikoli celkové objemy mzdových prostředků na úrovni podniků či organizací.

městě Praze (7 694 Kč), nejméně se hodnoty obou ukazatelů lišily v kraji Moravskoslezském (2 359 Kč).

Graf: Medián mezd podle krajů v roce 2015 (v Kč)

Graf: Průměrná hrubá měsíční mzda podle tříd CZ-ISCO v Olomouckém kraji v roce 2015 (v Kč)

Základním faktorem ovlivňujícím poptávku po vzdělání je vývoj porodnosti. Od 90. let minulého století pokračoval nepříznivý vývoj porodnosti. V Olomouckém kraji byl zlomovým rokem 2001. Od této doby byl až do roku 2009 registrován každoroční nárůst počtu narozených dětí, což se v následujících letech projevilo v počtech dětí absolvujících různé stupně vzdělání.

Počet dětí navštěvujících MŠ mírně klesá...

Předškolní vzdělávání je zajišťováno především mateřskými školami. Ty jsou zřizovány nejčastěji obcemi, dalšími zřizovateli jsou soukromí zřizovatelé, kraje, církve a výjimečně stát. S příznivým demografickým vývojem se zvyšovaly nároky na kapacity mateřských škol. Síť mateřských škol se za posledních 10 let v kraji rozrostla o 16 zařízení na 378 školek. Počet dětí navštěvujících mateřskou školu trvale rostl až do roku 2013. V následujícím školním roce došlo k nepatrnému poklesu počtů dětí ve školekách o 0,2 %. Pokles pokračoval i v roce 2015 (snížení o 1,4 %), přesto byl počet dětí navštěvujících předškolní zařízení v roce 2015 o 4 343 dětí vyšší než před deseti lety.

Počty žáků základních škol se mírně zvyšují...

Základní školy se naopak až do roku 2010 potýkaly s poklesem počtu žáků. V posledních pěti letech se stavy žáků začaly pomalu zvyšovat a v roce 2015 usedlo do školních lavic 52 899 žáků (meziroční nárůst o 2,7 %). Přesto je tento počet studentů o necelých 5 tisíc nižší než před deseti lety.

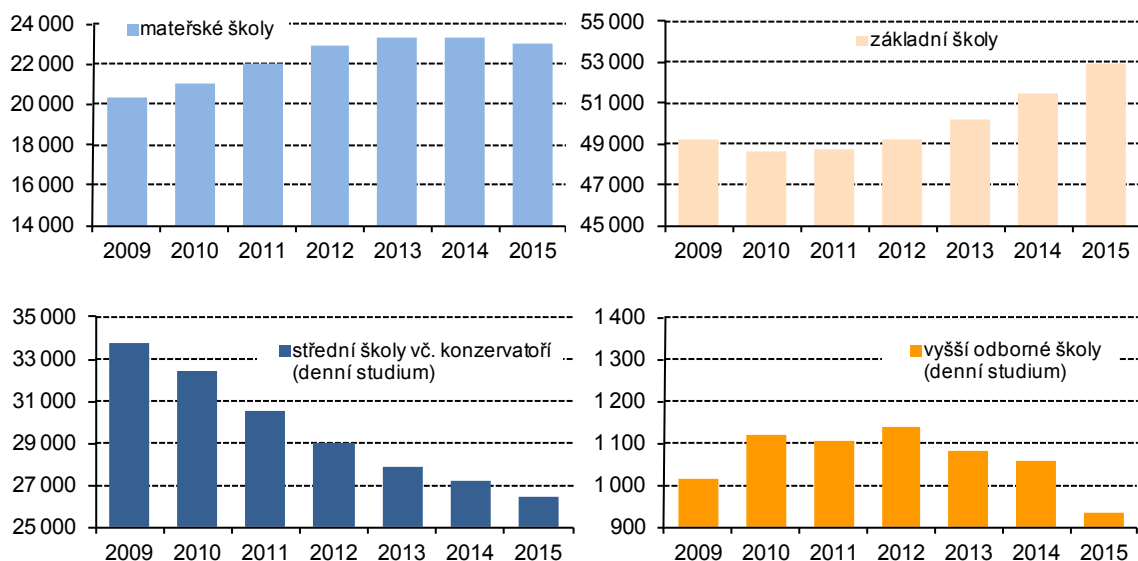
Situace na středních školách je ovlivněna nástupem slabých ročníků. Zatímco v roce 2010 studovalo na středních školách vč. konzervatoří 32 423 studentů, jejich počet se každoročně snižoval až na 26 420 studentů v roce 2015 (pokles o necelou pětinu). Každoročně klesá i zájem mladých o studium na vyšších odborných školách.

Vysoké školství zažívá útlum...

Útlum zažívá i vysoké školství. V roce 2015 studovalo na různých vysokých školách v ČR 18 085 studentů s trvalým bydlištěm v Olomouckém kraji. Jejich počet od roku 2011 neustále klesá (za posledních pět let více než pětinnový pokles). Stejně tak je každoročně nižší počet studentů, kteří do Olomouckého kraje přišli studovat z různých koutů republiky. Tři čtvrtiny vysokoškoláků studují v prezenčním studiu.

Graf: Děti, žáci a studenti v Olomouckém kraji k 30. 9.

Zdravotní péči v kraji zajišťuje 9 nemocnic...

Zdravotní péči v Olomouckém kraji zajišťuje 9 nemocnic. Jejich počet je v posledních pěti letech neměnný. Na 3 033 lůžkách se za 12 měsíců vystřídalo 132 562 pacientů, což v průměru na 1 000 obyvatel činilo 208 hospitalizovaných. Ve srovnání s předchozím rokem vzrostl počet hospitalizovaných o 3,1 % představujících 3 965 osob.

Zvyšuje se počet lékařů na tisíc obyvatel...

Celkový počet lékařů (vč. smluvních) od roku 2008 roste. V roce 2014 v kraji pracovalo 3 031 lékařů (meziroční zvýšení o 120 osob), z toho 2 217 pracovalo v nestátních zařízeních. V Olomouckém kraji připadlo v roce 2014 na jednoho lékaře 210 obyvatel a tato hodnota v čase klesá. Naproti tomu logicky roste počet lékařů na 1 000 obyvatel středního stavu (v roce 2014 vycházelo na 1 000 obyvatel 4,8 lékaře).

Průměrná ošetřovací doba se snižuje...

Průměrná ošetřovací doba se od roku 2010 postupně snižovala z 6,7 dne na 5,8 dne v roce 2014. V mezikrajovém srovnání byla průměrná doba pobytu v nemocnici v našem kraji nejnižší, nejvyšší byla zaznamenána v Královéhradeckém kraji (7,7 dnů).

Využití lůžek v nemocnicích Olomouckého kraje bylo rovno 256,0 dnů (meziroční nárůst o 3 dny), což představuje průměrný počet dnů v roce, kdy bylo lůžko obsazeno pacientem. Nárůst tohoto ukazatele představuje efektivnější využití lůžkové péče v nemocnicích.

Počínaje rokem 2012 zajišťuje ČSÚ veškeré údaje pro statistiku dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz zpracováním dat z administrativního zdroje Informačního systému ČSSZ. Tato změna metodiky sběru dat neumožňuje plnohodnotné porovnávání dat do roku 2011 s daty od roku 2012. Zaměstnancům, kteří byli uznáni dočasně pracovní neschopnými v době od 1. 1. 2014, zaměstnavatelé vyplácejí náhradu mzdy za období prvních 14 dnů trvání pracovní neschopnosti a od 15. kalendářního dne nemocenské vyplácí OSSZ. V letech 2011 až 2013 poskytoval zaměstnavatel po dobu prvních 21 dní dočasné pracovní neschopnosti náhradu mzdy a OSSZ vyplácel nemocenské až od 22. kalendářního dne trvání dočasné pracovní neschopnosti.

Nejčastější příčinou dočasné pracovní neschopnosti je nemoc...

Průměrný počet nemocensky pojištěných v Olomouckém kraji mezi roky 2015 a 2014 vzrostl o 1,6 % (3 630 osob) na 227 410 osob. Z celkového počtu pojištěnců bylo 49,2 % žen. Počet nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti meziročně vzrostl o 27,4 % (16 009 případů) na 74 438 událostí. Nejčastější příčinou byla nemoc (65,2 tis. případů, tj. 87,6 % z celku). Pro pracovní úraz bylo hlášeno 2,2 tis. případů (tj. 3,0 %) a pro ostatní úraz zbývajících 7,0 tis. případů (9,4 %).

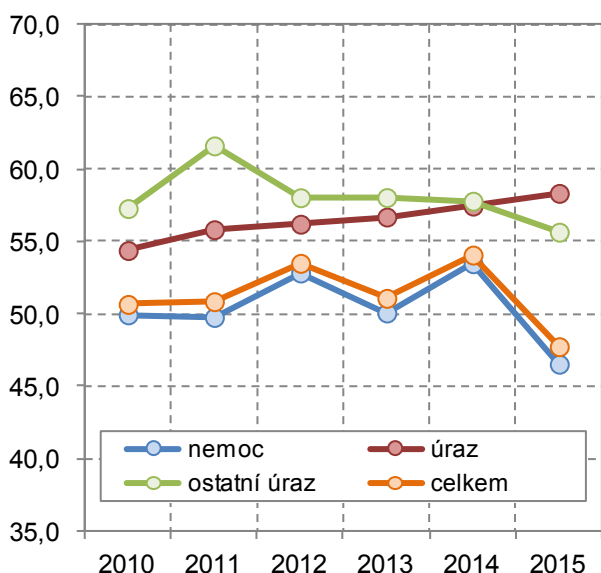
V kraji druhý nejnížší počet nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti na 100 pojištěnců...

V přepočtu na 100 pojištěnců zaznamenal Olomoucký kraj druhý nejnížší počet nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti v ČR (32,7). Nížší hodnota tohoto ukazatele byla zjištěna pouze v Hlavním městě Praze (29,4). Jeden nově hlášený případ dočasné pracovní neschopnosti v Olomouckém kraji trval v průměru 47,76 dnů (o 6,33 méně než v předchozím roce) a pohyboval se nad republikovým průměrem (42,74 dnů). Nejdéle se léčili pojištěnci ze Zlínského kraje (50,28 dnů), nejkratší dobu strávili v pracovní neschopnosti lidé z Hlavního města Prahy (38,68 dnů). Hodnota za Olomoucký kraj byla ve srovnání s ostatními kraji třetí nejvyšší.

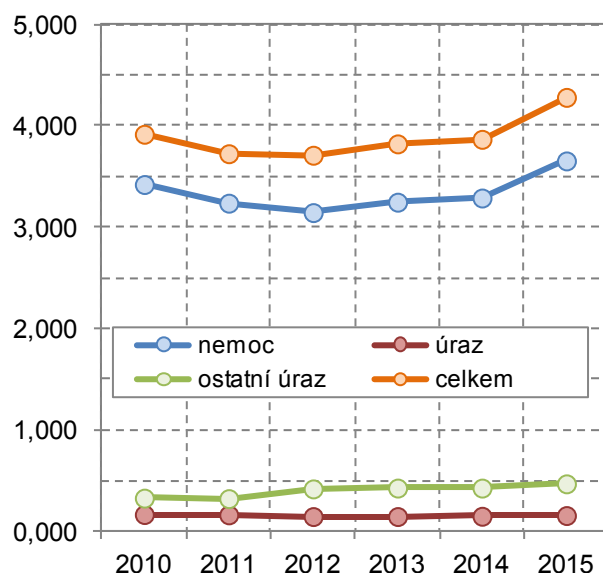
Ženy vykázaly vyšší průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti...

Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti v roce 2015 v našem kraji dosáhlo 4,283 %. Tato hodnota udává, kolik ze 100 pojištěnců je průměrně každý den v dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc či úraz. Vyšší procento dočasné pracovní neschopnosti vykázaly ženy (4,482 %) než muži (4,154 %). Nejnížší hodnota tohoto ukazatele zůstává v roce 2015 na Hlavním městě Praze (3,120 %), naopak je tomu ve Zlínském kraji (4,894 %). Hodnota za náš kraj byla šestá nejnížší.

Graf: Průměrná doba trvání 1 případu pracovní neschopnosti v Olomouckém kraji (v kalendářních dnech)

Graf: Průměrné procento pracovní neschopnosti v Olomouckém kraji (v %)

Příjemců starobních důchodů je meziročně nepatrně více...

Na konci roku 2015 pobíralo v Olomouckém kraji starobní důchod celkem² 147 343 osob. Jejich počet se zvýšil pouze nepatrně, tj. o 1 133 osob (0,8 %). Zatímco v roce 2010 na 1 000 obyvatel Olomouckého kraje připadlo 219 osob pobírajících starobní důchod celkem, v roce 2015 jich bylo o 13 více (232 osob). Mezi příjemci starobních důchodů celkem z pohledu pohlaví v kraji dlouhodobě převažují ženy, v roce 2015 jich bylo 62,3 %. Převážná část příjemců starobních důchodů celkem (téměř tři čtvrtiny) pobírala pouze starobní důchod sólo (bez souběhu).

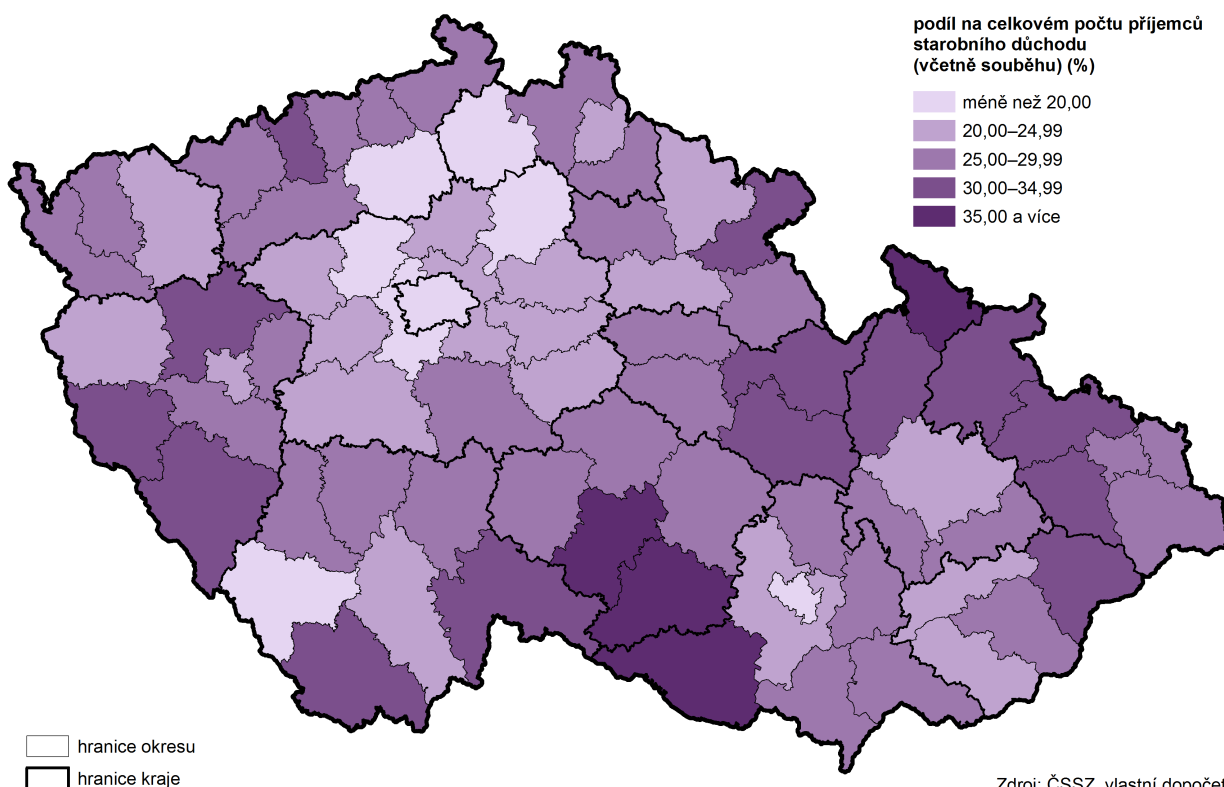
² Došlo ke změně výpočtu starobních důchodů a poměrných starobních důchodů (zpětně dopočteno od roku 2010) podle metodiky MPSV a ČSSZ. Do počtu starobních důchodů celkem jsou započtení příjemci starobního důchodu sólo (bez souběhu) i se souběhem (s vdovským nebo vdoveckým), podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu. Průměrné měsíční starobní důchody jsou uváděny sólo.

Počet příjemců předčasných důchodů roste...

Každoročně se zvyšuje počet osob, které volí předčasný odchod do důchodu. Důvodem jsou nejčastěji ztráta zaměstnání a složitější uplatnění na trhu práce a zdravotní problémy. V roce 2010 popíralo předčasný starobní důchod 20,7 % osob z celkového počtu příjemců starobního důchodu celkem. O pět let později počet těchto důchodců překročil 40tisícovou hranici, což představovalo 27,8 % příjemců starobních důchodů celkem. Mezi příjemci předčasného starobního důchodu z 56,2 % převažují ženy.

Příjemci předčasného starobního důchodu v okresech v prosinci 2015

V našem kraji pobírají lidé nejnižší důchody...

Průměrný měsíční starobní důchod sólo (bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým, podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu) činil v roce 2015 v Olomouckém kraji 11 009 korun, meziročně se navýšil o 265 korun (o 2,5 %). Ve srovnání s průměrem ČR byl o 354 Kč nižší a mezi 14 kraji nejnižší. V případě mužů pak činil tento důchod 12 121 Kč a byl o 2 058 korun vyšší než v případě žen (10 063 Kč).

Ze srovnání hodnot za jednotlivé okresy Olomouckého kraje vyplývá, že nejvyšší průměrný měsíční starobní důchod sólo pobírali příjemci v okrese Olomouc (11 191 Kč), nejnižší pak v okrese Jeseník (10 694 Kč). Mezi 76 okresy ČR byla hodnota tohoto důchodu v okrese Jeseník nejnižší.

Uvedený průměrný starobní důchod sólo představoval 50,2 % mzdového mediánu v Olomouckém kraji a byl o 4,3 procentní body vyšší než před pěti lety.

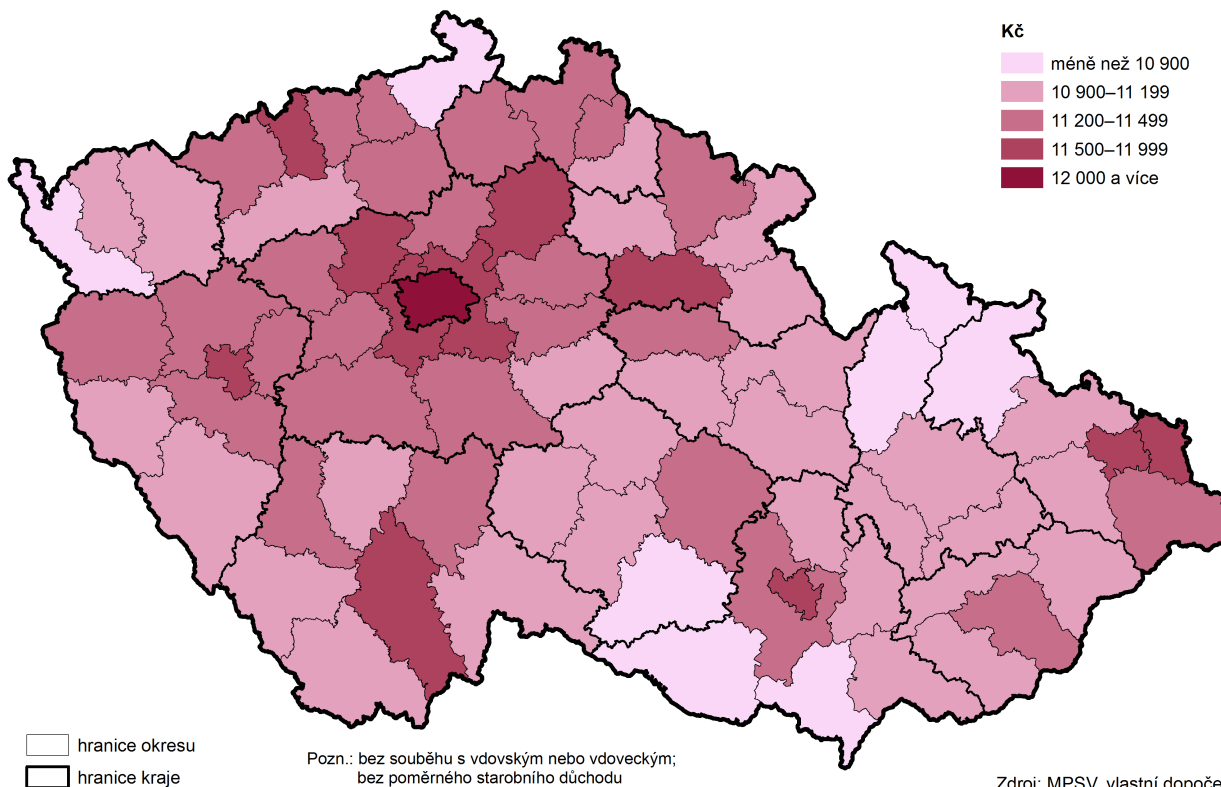
Pro seniory existuje různorodá nabídka sociálních služeb. Mezi nejčastěji nabízené pobytové služby seniorům patří zejména domovy pro seniory, domovy se zvláštním režimem a domovy s pečovatelskou službou. Zařízení sociální péče upravuje zákon o sociálních službách.

V kraji je 34 domovů pro seniory s celkovou kapacitou 2 600 lůžek...

Počet domovů pro seniory se za poslední čtyři roky v kraji nezměnil, vzrostl ale počet lůžek v těchto zařízeních. Celkem 34 domovů pro seniory nabízelo 2 600 lůžek, což představovalo meziroční navýšení o 56 lůžek. Podle dostupných údajů z Ministerstva práce a sociálních věcí bylo v roce 2015 v kraji 15 domovů se zvláštním režimem s celkovou kapacitou 710 míst. Jejich počet se meziročně zvýšil o 2 zařízení, lůžek přibýlo 102. Tento druh zařízení je určen

pro lidi nemocné stařeckou demencí, Alzheimerovou nemocí a ostatními typy demencí, kteří mají z důvodu těchto onemocnění sníženou soběstačnost a proto potřebují pravidelnou pomoc jiné osoby. Tento druh zařízení není určen výhradně jen seniorům. V domovech pro osoby se zdravotním postižením bylo v roce 2015 k dispozici 1 073 lůžek. Počet těchto zařízení (11) je dlouhodobě neměnný, lůžek v těchto domovech dlouhodobě ubývá (ve srovnání s rokem 2015 snížení o 51 lůžek, za posledních pět let pokles o 173 lůžek).

Průměrný měsíční starobní důchod (sólo) v prosinci 2015

Nejnižší počet trestných činů od roku 1991...

V roce 2015 bylo v Olomouckém kraji zjištěno 12 609 trestných činů, tj. o jednu desetinu méně než v předchozím roce. Jednalo se o nejnižší hodnotu od roku 1991. Ve srovnání s ostatními kraji byl počet trestných činů v roce 2015 šestý nejvyšší. Z relativního pohledu šlo o sedmou nejvyšší kriminalitu (19,9 trestných činů na 1 000 obyvatel). V celé České republice bylo vykázáno 247 628 trestných činů, podíl našeho kraje představoval 5,1 %. Mezi kraji byla nejvyšší kriminalita vykázána v Hlavní město Praze (64 095 trestných činů, 50,8 činů na 1 000 obyvatel).

Z hlediska klasifikace zjištěných trestných činů v Olomouckém kraji převažovala obecná kriminalita (67,5 % z celkového počtu zjištěných trestných činů), v rámci ní krádeže prosté (38,4 %) a krádeže vloupáním (20,3 %). V roce 2015 bylo v Olomouckém kraji spácháno 10 vražd, a devět jich bylo objasněno. Celkově bylo v kraji objasněno 6 812 trestných činů.

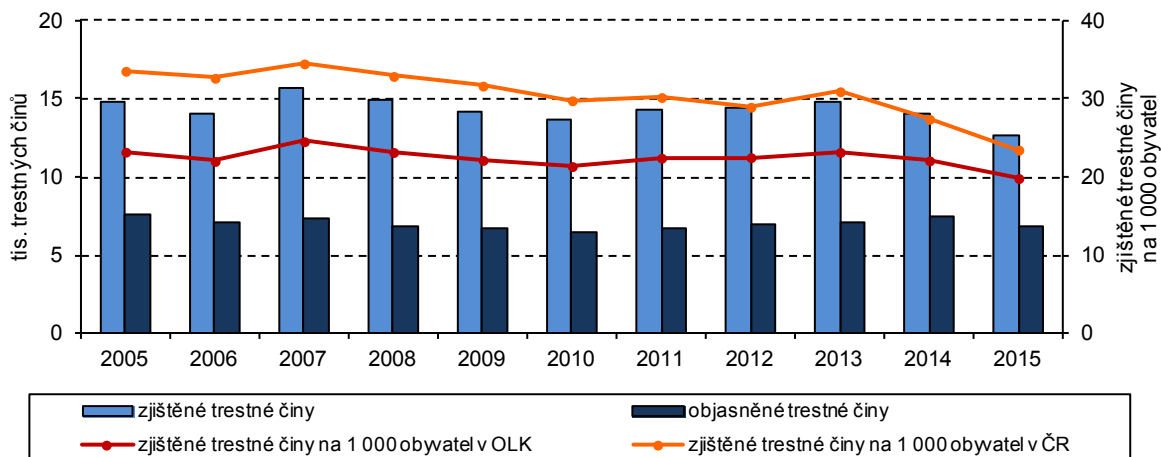
V roce 2015 šetřila policie ČR na pozemních komunikacích Olomouckého kraje 4 738 dopravních nehod, při kterých bylo usmrceno 51 osob, 116 osob těžce zraněno a 1 418 osob zraněno lehce. Hmotná škoda se vyšplhala k hodnotě 237,4 mil. Kč.

Hlavní příčinou nehod je nesprávný způsob jízdy...

Hlavními příčinami nehod byly nesprávný způsob jízdy (52,3 % z celkového počtu nehod) a nepřiměřená rychlost (14,1 %). Nepřiměřená rychlost se stala nejtragičtější příčinou dopravních nehod, připadla na ni pětina z celkového počtu usmrcených.

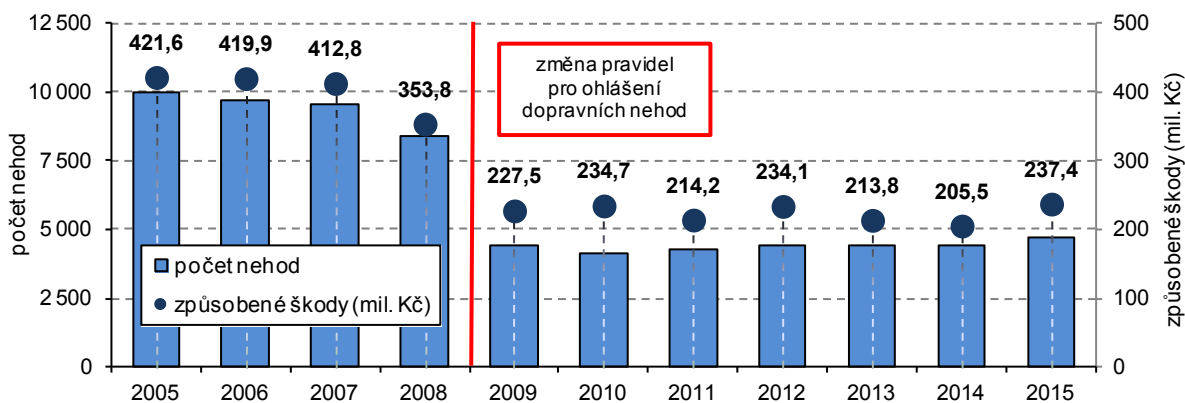
Graf: Celková kriminalita v Olomouckém kraji

Nehodovost v kraji je šestá nejvyšší...

Od počátku roku 2009 došlo ke změně ohlašovací povinnosti při dopravní nehodě. Přesto od roku 2010 pokračuje trend postupného růstu nehodovosti. Meziročně se počet nehod zvýšil o 6,5 %. Ve srovnání s ostatními kraji byla nehodovost v absolutním vyjádření na Olomoucku v roce 2015 šestá nejvyšší. Nejvíce nehod se stalo v Hlavním městě Praze (17,0 nehod na 1 000 obyvatel), nejméně v kraji Plzeňském (5,6 nehod na 1 000 obyvatel). Přepočteme-li počet usmrcených na tisíc hlášených nehod, nejtragičtější následky nehod byly v kraji Jihočeském (na tisíc hlášených nehod 15,8 usmrcených). Naopak v Praze připadlo na tisíc nehod pouze 1,2 usmrcených.

Graf: Dopravní nehody v Olomouckém kraji

Rozdílný způsob povinnosti ohlašování dopravních nehod se projevil i v průměrné hodnotě škody způsobené dopravní nehodou. V letech 2005 až 2008 se průměr škod způsobených dopravní nehodou pohyboval v rozmezí 42 až 43 tisíc Kč. V roce 2009 průměrná škoda jedné dopravní nehody vzrostla na 52 tisíc a od roku 2010 se pohybuje mezi 46 až 56 tisíci. V roce 2015 byla v Olomouckém kraji průměrná škoda na jednu nehodu 50,1 tisíc korun a v rámci ČR byla třetí nejvyšší.